

نوعی دیگر از دسته بندی مجلات علمی بر اساس پولی یا رایگان بودن چاپ آنها می باشد. مجلاتی که در ازای چاپ مقالات علمی هیچ هزینه ای دریافت نمی کنند به مجلات رایگان معروفند و به مجلاتی که در ازای چاپ مقاله، از نویسنده پولی را دریافت می کنند مجلات پولی گویند.

### انواع مجلات علمی پولی

- مجلات پولی معتبر ISI با ایمپکت فاکتور
  - مجلات پولی بدون ایمپکت و با اعتبار پایین
  - مجلات پولی بی اعتبار
- این دسته بندی مجلات بر اساس پولی بودن، صرفاً و به اشتباه در ایران دسته بندی می گردد.



برخی مجلات معتبر و رایگان سیاستی به نام **open access** را جزو گزینه های قابل انتخاب به پژوهشگران پیشنهاد می دهند. به این معنا که در صورت تمایل پژوهشگر با پرداخت هزینه مربوطه ( به طور معمول ۱۵۰۰ دلار به بالا) از طرف او ، مقالات ارائه شده به صورت رایگان در اختیار محققین دیگر قرار می گیرند و دیگر هزینه ای بابت دریافت این مقالات در نظر گرفته نمیشود. البته این امر کاملاً آزادانه است و نویسندگان و ارائه کنندگان مقالات در انتخاب آن مختار هستند و ارتباطی به چاپ مقاله ندارد. البته برخی مجلات معتبر علمی نیز اصلاً رایگان نبوده و جهت چاپ مقاله شما هزینه دریافت می کنند. در ضمن طیف وسیعی از مجلات پولی خارجی که عموماً هزینه اندکی نیز برای چاپ مقالات دریافت میکنند، صرفاً برای کسب درآمد از نویسندگان راه اندازی شده و در پاره ای موارد، ظرف مدت کوتاهی ایندکس های نسبتاً معتبری هم بدست می آورند.

### تفاوت مجلات پولی و رایگان در چاپ مقاله

کتابخانه بیمارستان خلیلی

شهریور ۱۳۹۸



در مجلات اوپن اکسس سابمیت مقاله هیچ هزینه‌ای ندارد. اخذ هزینه در اینگونه مجلات صرفاً زمانی است که مقاله برای انتشار در مجله پذیرفته شده باشد. بنابراین، محققان حتماً در نظر داشته باشند که پرداخت هزینه زمانی قانونی است که نامه پذیرش رسمی از سوی مجله ارایه شده باشد.

تفاوت بین مجلات اوپن اکسس و مجلات آبونمانی (مبتنی بر اشتراک) چیست؟

مجلات آبونمانی یا مبتنی بر اشتراک (subscription-base publication) خوانندگان خود را الزام می‌کنند که برای دسترسی به متن مقالات آنها می‌بایست حق اشتراک پرداخت کنند؛ درحالی که نویسندگان مجلات اوپن اکسس مقالات درج شده در وب سایت خود را به صورت رایگان در اختیار خوانندگان خود می‌گذارد. در مجلاتی که مبتنی بر اشتراک هستند کپی رایت به مجله واگذار می‌شود اما در مجلات اوپن اکسس حق کپی به نگارنده مقاله واگذار می‌شود. نویسنده مقاله در ارسال مقاله خود برای مجلات اوپن اکسس هزینه‌های چاپ و پذیرش را به مجله پرداخت می‌کند و در مقابل، مجله نیز مقاله (چاپ شده) وی را به صورت رایگان در اختیار عموم پژوهشگران قرار می‌دهد.

### تقسیم بندی مقالات بر اساس دسترسی

ISI بودن یا نبودن مجله ارتباطی با پولی و رایگان بودن ندارد. ممکن است مجله ای ISI باشد اما تمام انتشارات او بصورت open access بوده و از نویسنده هزینه دریافت نماید. بر این اساس می توان مقالات را بر حسب اینکه در کدام گروه از مجلات به چاپ برسند، به دو گروه تقسیم کرد:

مقالات Open access : مقالات دسترسی آزاد می باشند که مجله برای انتشار آنها از نویسنده یا نویسندگان مقالات هزینه دریافت می کند، اما دسترسی آزاد به این مقالات را برای خوانندگان فراهم می کند و هیچ محدودیتی برای دانلود مقاله وجود ندارد.

مقالات close access : این گروه از مقالات بصورت رایگان در مجلات منتشر می شوند، ناشر مجله از نویسنده برای هزینه چاپ مقالات چیزی درخواست نمی کند.

در واقع ژورنال پولی همان ژورنالهای open access است که مبلغ چاپ را به جای دریافت از user از author یا نویسنده دریافت میکنند تا paper یا مقاله برای همه قابل دسترسی و استفاده باشد. اخیراً open access publishing حتی مورد توجه انتشارات معتبری مانند springer هستند و جدیداً هر دو گزینه (چاپ با پرداخت حق اشتراک) publication open یا suppose to subscription fee access را به نویسندگان مقالات پیشنهاد میدهند. یک دسته مجلات هم مجلات پولی بی اعتبار هستند که فاقد داوری تخصصی می باشند. البته این بدان معنا نیست که پولی بودن به منزله بی اعتبار بودن مجله است. پولی بودن مجله به معنای معتبر بودن و یا نبودن آن نیست چون مجلات منابع درآمدشان را یا از طریق دولت تامین می کنند یا از طریق اخذ هزینه چاپ مقاله از نویسندگان و یا اخذ هزینه از کاربران برای دانلود و دسترسی به مقالات آن مجله. مجلاتی که از نویسندگان بابت چاپ پول دریافت می کنند تحت عنوان مجلات پولی نامیده می شوند و مجلاتی که از کاربران پول دریافت می کنند از دید نویسندگان بعنوان مجلات رایگان محسوب می شوند.